

VRUCHTEN VAN DE GEEST
*Deugden en gaven zijn kanalen
voor talrijke vruchten van de Geest
Die vruchten zijn inwendige gezindheden*
Drie artikelen van *Edgard Peeters*

1/ INWENDIGE GEZINDHEDEN

Vruchten van de Geest die zich manifesteren in uitwendig gedrag

De Heilige Geest schenkt ons een hele reeks zegeningen, die we kennen als “vruchten van de Heilige Geest”. Paulus maakt er in zijn Brief aan de Galaten als volgt melding van: “Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, vertrouwen, zachtmoedigheid, zelfbeheersing” (Galaten 5, 22-23).

Wellicht zijn deze “vruchten” nog het best te begrijpen als innerlijke *gezindheden* van het hart, hoewel deze niet zijn los te maken van de concrete uitvloeisels daarvan: de *betoning* van liefde, vreugde, vrede enz. in concrete houdingen en daden. Met wat minder woorden zouden we kunnen zeggen: vruchten zijn inwendige gezindheden, die zich manifesteren in uitwendig gedrag.

Zichtbaar resultaat

Daarmee is niet alles gezegd. Het woordje “vrucht” roept onwillekeurig het beeld op van een *resultaat*: het positieve gevolg van een onderneming of van de werking of inwerking van iets of van iemand. Misschien moeten we de vruchten van de Heilige Geest ook in die zin verstaan: als *resultaten* van de werking van de Geest in het hart van de gelovige.

Wanneer sommigen de vruchten omschrijven als “*uitstralingen van de Geest in Gods kinderen*” of “*volmaaktheden die de Heilige Geest in ons bewerkt*”, benadrukken zij in wezen hetzelfde, namelijk dat vruchten het *gevolg* zijn van het actief bezig zijn van de Heilige Geest in ons innerlijk.

Vruchten zijn altijd *zichtbare* gevolgen. Zij maken de invloed en de leiding van de Heilige Geest waarneembaar voor anderen. Aan de vruchten kan men zien dat de Heilige Geest echt in iemand aan het werk is. In die zin zijn vruchten ook getuigenissen.

Karakter

Veelal plaatst men de werking van de Heilige Geest – voor zover het om de vruchten gaat –

in het *karakter* van de gelovige. De aanwezigheid van vruchten bewijst dan dat ons karakter zich onder invloed van de Heilige Geest in positieve zin heeft veranderd. Het heeft zich *geheiligd*. Heiliging betekent dat ons karakter meer en meer op dit van Jezus Christus is gaan gelijken.

Duidelijk is dat men deze vruchten nooit helemaal op eigen houtje kan bereiken. Zij zijn zo verheven van aard, dat geen mens ze op eigen kracht kan verwerven. Niet voor niets zijn het vruchten *van de Heilige Geest*. We krijgen ze in ontvangst. Het zijn geschenken, zegeningen, die uitgaan van de Heilige Geest. Toch krijgen we ze ook weer niet zomaar cadeau. Vrucht dragen kan alleen maar als we willen meewerken met de Heilige Geest. We moeten *openstaan* voor zijn aanwezigheid. Zonder ontvankelijkheid van onzentwege kan Hij niet in ons aan het werk. Vandaar dit getuigenis van een deelnemer aan een (charismatische) gebedsgroep: “*Wie ‘nee’ zegt, blijft buiten de werking van de Heilige Geest. Wie ‘ja’ zegt, ziet de vrucht geleidelijk in zich groeien. Nochtans zien anderen duidelijker de verandering in je levenshouding en relaties dan jijzelf*”.

Zijn leiding volgen

Dit “*ja*” zeggen is natuurlijk veel meer dan zich alleen maar verstandelijk openen voor de Heilige Geest. Het vergt een actieve inzet, of, zoals Paulus het zegt, een “*leven volgens de Geest*” (Galaten 5,16). Dit betekent dat we bereid moeten zijn om de Heilige Geest te betrekken in alles wat ons aangaat en

voortdurend klaarstaan om zijn leiding te volgen. Dan pas gaan we ook groeien en vanzelf die dingen achterwege laten die ons van Hem kunnen verwijderen. Opnieuw laten we Paulus aan het woord: *“Ik bedoel dit: leef volgens de Geest, dan zult u niet toegeven aan uw zondige begeerte. (...) De uitingen van een zondig leven zijn bekend, zoals ontucht, onreinheid, losbandigheid, afgodendienst, toverij, vijandschap, twist, afgunst, woede, intriges, ruzies, partijdigheid, jaloersheden, drinkgelagen, orgieën en dergelijke dingen meer”* (Galaten 5,16.19-21). Wie zich op die manier gedraagt, keert zich af van de Heilige Geest en kan onmogelijk zijn vruchten verwerven. Vruchten hangen immers samen met een leven *“volgens”* de Geest.

Is het dan een kwestie van alles of niets? Wij menen van niet. Leven volgens de Geest zal men altijd moeten leren en zal onvermijdelijk gepaard gaan met vallen en opstaan. Maar wie vorderingen maakt en groeit in zijn relatie tot de Heilige Geest, zal ook meer en intenser in zijn vruchten delen. Want Hij is degene die ze verdeelt, die ze schenkt, in meerdere of

mindere mate. Vrucht dragen betekent meer en meer op Jezus gelijken. Geen eenvoudige opdracht dus. Het is een zaak van levensheiliging en van praktische geestelijke groei. Voor de meesten zelfs een proces dat hun hele leven in beslag zal nemen.

Vruchten of vrucht

Het valt op dat Paulus in zijn Galatenbrief niet spreekt van “vruchten” in het meervoud, maar van “vrucht” in het enkelvoud. Waarschijnlijk wil hij daarmee de onderlinge samenhang van de vruchten beklemtonen. Volgens sommigen bedoelt hij dat er in feite maar één vrucht is, de liefde, en dat alle overige vruchten daarvan slechts de varianten zijn. De liefde dus, als de *“band van de volmaaktheid”*, die alle overige vruchten omvat (Kolossenzen 3,14).

Edgard Peeters

#

Literatuur waaruit geput is voor dit artikel:
zie www.kcv-net.nl/kcv/a/4083

Uit Bouwen aan de Nieuwe Aarde 2018-1

2/ DEUGDEN EN GAVEN ZIJN KANALEN VOOR VRUCHTEN VAN DE GEEST

Ook Thomas van Aquino lijkt het ermee eens te zijn dat de vruchten uit de Galatenbrief een *gevolg* zijn van de (in)werking van de Heilige Geest. Maar hij voegt er een specificatie aan toe.

De vruchten zijn het resultaat, zegt hij, van de inwerking van de Heilige Geest via de *zeven gaven** en via de *deugden*. Het is niet zo dat de gaven en deugden zélf als vruchten mogen worden beschouwd, zeker niet. Zij zijn slechts de *kanalen* waarlangs vruchten tot stand kunnen komen.

Met vruchten beloond

Als men de zeven gaven hun werk laat doen en bereid is om de ingevingen van de Heilige Geest te volgen, levert dit ongetwijfeld vruchten op. Men zal in gunstige zin evolueren en zich wellicht veel liefdevoller, nederiger en minzamer gedragen.

De gaven zijn daartoe niet de enige weg. De vruchten van de Heilige Geest zijn eveneens langs de weg van de deugden te bereiken. Een volgehouden deugdzaam leven zal door de

Heilige Geest eveneens met vruchten worden beloond.

Toch wijst Thomas hier op een verschil. Er zijn twee soorten vruchten, zegt hij: vruchten die uit de zeven gaven voortkomen en vruchten die het gevolg zijn van de deugden. De vruchten die bij de zeven gaven horen noemt hij de belangrijkste omwille van hun directe samenhang met de acht zaligsprekingen uit het Evangelie van Matteüs. Volgens hem zijn zij volmaakter en verhevener dan de vruchten die voortvloeien uit de deugden.

Edgard Peeters

*Zeven gaven van de Geest, zoals genoemd in Jesaja 11,1-3: vrees voor de Heer (of godsvrees), godsvrucht, kennis (of wetenschap), sterkte, raad (of beleid), inzicht (of verstand) en wijsheid.

Uit Bouwen aan de Nieuwe Aarde 2018-2

3/ TALRIJKE VRUCHTEN VAN DE HEILIGE GEEST

Bijbelstudie

Behalve de vruchten van de Heilige Geest die Paulus noemt in zijn brief aan de Galaten en in andere brieven zijn er nog meer vruchten van de Heilige Geest.

Liefde

Liefde (in het Grieks *agapè*) is de natuur van God zelf (1 Johannes 4,8.16). En God heeft die liefde uitgestort in het hart van iedere gelovige, door de Heilige Geest (Romeinen 5,5). Als er één vrucht is die het christenleven moet kenmerken, dan is het wel de liefde. Paulus komt hier in zijn brieven steeds weer op terug (Romeinen 14,15; 1 Korintiërs 12,31; 1 Korintiërs 13,1-3.13; 2 Korintiërs 2,8; Kolossenzen 2,2). Bekend zijn de verzen uit de Eerste Brief aan de Korintiërs, waarin Paulus in enkele lijnen weergeeft wat liefde zoal kan betekenen: *“De liefde is geduldig en vriendelijk; de liefde is niet afgunstig, zij praat niet, zij verbeeldt zich niets. Zij gedraagt zich niet onfatsoenlijk, zij zoekt zichzelf niet, zij laat zich niet kwaad maken en rekent het kwade niet aan. Zij verheugt zich niet over onrecht, maar vindt vreugde in de waarheid. Alles verdraagt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles verduurt zij”*(1 Korintiërs 13,4-7).

Vreugde

Vreugde is blijdschap, verheuging, geluk. De vreugde waar het hierom gaat, is echter geen menselijke blijdschap die door aardse dingen wordt teweeggebracht, maar een vreugde *'in de Heer'* (Filippenzen 3,1; 4,4). Dit soort diepe blijdschap wijkt niet voor aardse omstandigheden, die aanleiding geven tot verdriet (zie 2 Korintiërs 6,10; 8,2; 1 Tessalonicenzen 5,16). Ware vreugde is immers *'vreugde door de heilige Geest'* (Romeinen 14,17).

Vrede

Deze vrucht houdt een innerlijke toestand in van rust, kalmte en harmonie. God is een God van vrede (1 Korintiërs 14,33). Het oorspronkelijke Bijbelse woord voor vrede is *sjalom*. Dat houdt ook in heelheid, gezondheid, voorspoed, welbevinden en veiligheid, niet alleen voor zichzelf, maar ook in de relatie tot de medemens en tot God.

Zoals de Heilige Geest steeds weer aanstuurt op eenheid, zo zorgt vrede ervoor dat die eenheid wordt bewaard (vergelijk Efeziërs 4,3). Vrede is ten volle een vrucht van de Geest en meer dan een louter persoonlijke verworvenheid. Vrede moet ook worden uitgestraald. Aan vrede moet worden gebouwd.

Geduld

Geduld slaat op verdraagzaamheid, lankmoedigheid, het niet snel verstoord zijn. Omdat God niet alleen liefde is, maar ook een God van vrede, is ook het geduld een eigenschap van God (Exodus 34,6). De gelovige die zich door God laat leiden, is net zoals God vol geduld en *'traag van toorn'*, langzaam met straf en vergelding, maar ook volhardend onder verdrukkingen die anderen hem aandoen (vergelijk Kolossenzen 1,11).

Vriendelijkheid

Onder vriendelijkheid kan ook welwillendheid of goedertierenheid worden verstaan. Het houdt een minzame, welwillende, attentievolle houding tegenover anderen in.

Goedheid

Ook deze vrucht houdt welwillendheid en edelmoedigheid in tegenover anderen, maar dan gekoppeld aan rechtvaardigheid. Dat houdt in het geven aan anderen wat recht en billijk is. Goedheid houdt het midden tussen welwillendheid en rechtschapenheid.

Vertrouwen

In het Grieks staat er *pistis*, wat in deze context trouw, getrouwheid, betrouwbaarheid, oprechtheid, loyaliteit betekent (conform Jesaja 25,1; Titus 2,10).

Zachtmoedigheid

Zachtmoedigheid mag hier zeker niet verstaan worden als week, futloos, laf of karakterloos. De vrucht van zachtmoedigheid wijst op een

zachtheid, vriendelijkheid, nederigheid, inschikkelijkheid, vreedzaamheid en verdraagzaamheid, die gepaard gaat met innerlijke kracht. Dit zien we het duidelijkst in Jezus, die zachtmoedig en nederig van hart is, maar innerlijke kracht toont als hij de tafels van de geldwisselaars in de tempel omgooit (Matteüs 11,29; 21,5; 21,12). Ook bij Paulus zien we geregeld de combinatie van zachtmoedigheid en gestrengheid (1 Korintiërs 4,21; Galaten 6,1). Eigenlijk gaat het dus om geestelijke energie, die in zachtheid is verpakt.

Zelfbeheersing

Deze vrucht wijst op gematigdheid, het vermogen om zichzelf en zijn hartstochten, drift en dergelijke onder controle te houden, zoals een atleet dat moet leren (1 Korintiërs 9,25), en zoals van belang voor 'oudsten', leiders van de eerste christengemeenten (Titus 1,7-8) en ongehuwden (1 Korintiërs 7,9). De ascese waarvan deze vrucht blijkt geeft, is geen doel op zich, maar een middel om een hoger doel te bereiken, namelijk zichzelf beheersen om zich beter aan anderen te kunnen wegschenken.

Mogelijke andere vruchten

Algemeen wordt aangenomen dat het lijstje in Galaten 5,22-23 geenszins beperkend is. Het gaat slechts om voorbeelden, waaraan men nog talrijke andere vruchten kan toevoegen. Vermeldingen van andere vruchten vinden we hier en daar verspreid in het Nieuwe Testament. Efeziërs 4,24 vermeldt *gerechtigheid en heiligheid*; Kolossenzen 3,12

nederigheid en tedere ontferming; 2 Petrus 1,6-7 *standvastigheid, vroomheid en broederliefde*. Daarom is het wellicht juist te concluderen dat Paulus in Galaten 5,22-23 vooral die vruchten noemde, die voor de Galatische gemeenten van bijzonder belang waren.

Deze mooie passage uit De Nieuwe Katechismus (1966) schetst ons nog enkele meer hedendaagse voorbeelden: *"Men zou deze lijst (Galaten 5,22-23) kunnen verlengen met een beschrijving van héél het christelijk leven: verborgen trouw, zelfvergeten goedheid (levenslang ziekenzuster), plicht zonder veel woorden (huismoeder), onwrikbaar vertrouwen van de zondaar dat Gods hart groter is, volharding in bekeringen, warme goedheid voor zijn buur-in-nood, echte liefde tot God, brandend houden van het stille gebed, geduld in pijn, de vreugde van een goed geweten. Dat is het huidige werk van de Geest"*.

Edgard Peeters

#

Zie voor de literatuur waaruit geput is voor dit artikel zijn scriptie op www.kcv-net.nl/kcv/a/4083.

Dit is het derde en laatste deel van Edgard Peeters over vruchten van de Geest.

Uit *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* 2018-2

Meer van Edgard Peeters:

<https://www.kcv-net.nl/bouwen-aan-de-nieuwe-aarde/schrijvers/edgard-peeters>

Inhoud, betekenis en gevolgen van de doop in de Geest: <https://stucom.nl/document/0485.pdf>

De zeven gaven van de Geest uit Jesaja 11 (zie <https://stucom.nl/document/0454.pdf>)

Charisma's zoals bedoeld in het Nieuwe Testament: edities 2019-3, 2021-1, 2021-3, 2021-4, 2022-1 van *Bouwen aan de Nieuwe Aarde*.

Abonneren op Bouwen aan de Nieuwe Aarde en gratis online artikelen eruit:

<https://www.kcv-net.nl/bouwen-aan-de-nieuwe-aarde>

Dit is document 0495 op www.stucom.nl